

A KÍNAI–PAKISZTÁNI KAPCSOLATOK BIZTONSÁGPOLITIKAI ASPEKTUSAI: SZEMÉLYEK ELLENI TÁMADÁSOK

SECURITY ASPECTS OF CHINA-PAKISTAN RELATIONS: ATTACKS AGAINST PEOPLE

Günsberger Dóra

tudományos segédmunkatárs, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport
gunsberger.dora@ppke.hu

ÖSSZEFOGLALÁS

A pakisztáni témájú tudományos munkák nagy része az ország instabil biztonsági helyzetével, illetve ennek Pakisztán külkapcsolataira gyakorolt hatásaival foglalkozik. A kétoldalú kapcsolatok szempontjából a külföldiek elleni támadások jelentik az egyik legfőbb kihívást: míg korábban a külföldi személyek elleni támadások túlnyomó többsége európai és észak-amerikai országok állampolgárait érte, új tendencia a kínai állampolgárok elleni támadások számának növekedése. Mely csoportok állnak a kínai állampolgárok elleni támadások mögött, és milyen motivációk húzódnak meg a háttérben? Jelen tanulmány célja, hogy a Pakisztánban 2007 és 2017 között kínai állampolgárok ellen elkövetett merényletek elemzése alapján rámutasson a kifejezetten kínai személyekre veszélyt jelentő csoportok tevékenységére és ezek változó tendenciáira. Az írás első része a dzsihádisták csoportok által elkövetett támadásokat elemzi. Ezt követi az ujjur szeparatizmus pakisztáni jelenlétének és esetleges ideológiai befolyásának tárgyalása. A tanulmány a növekvő kínai gazdasági jelenlét kontextusában a beludz és szindhi szeparatista csoportok által elkövetett támadásoknak és azok motivációinak elemzésével fejeződik be.

ABSTRACT

Scholarly works on contemporary Pakistan have long been dominated by a security-focused approach, including the implications of the generally volatile security situation on Pakistan's foreign relations. From the perspective of bilateral relations, attacks against foreigners is one of the most crucial issues. While the primary target of the groups behind these offensives evidently remain citizens of European and North American countries, the increasing number of attacks against Chinese citizens in Pakistan over the last decade highlight a changing tendency. Which groups pose a threat to Chinese citizens living in Pakistan and what motivations lie behind the attacks? The primary aim of this study is to highlight the patterns and changing tendencies of attacks against Chinese citizens in Pakistan between 2010 and 2017. In the first part of the paper

I look at the threat posed by jihadist groups, followed by highlighting the ramifications of Uighur separatist groups' physical presence and ideology in Pakistan. Lastly, I analyse a new form of threat posed by Baluch and Sindhi nationalist groups in juxtaposition with growing Chinese economic presence in Pakistan.

Kulcsszavak: Pakisztán, Kína, biztonság, Kína–Pakisztán Gazdasági Folyosó, dzsihadizmus, szeparatizmus, terrorizmus, iszlám

Keywords: Pakistan, China, security, China-Pakistan Economic Corridor, jihadism, separatism, terrorism, Islam

BEVEZETÉS

A kínai–pakisztáni kapcsolatok fenntartása, fejlesztése és ápolása egyike azon kevés pontoknak, melyeket széles körű politikai konszenzus övez Pakisztánban. Ez jól mutatja a bilaterális viszony fontosságát, ám az ország instabil biztonsági helyzete több szempontból is hatással van a gondosan ápolott kínai–pakisztáni kapcsolatokra. A biztonsági fenyegetések közül kiemelt fontosságú a személyek biztonsága és az ezt veszélyeztető faktorok, főként a pakisztáni szélsőséges csoportok erőszakos tevékenysége miatt. Bár az ezen csoportok által elkövetett támadások elsődleges célpontjai amerikai és európai személyek, az utóbbi évtizedek során egyre gyakoribbá váltak a kínai állampolgárok ellen elkövetett merényletek Pakisztánban. Mi ennek a változásnak az oka, mely csoportok állnak ezek mögött, és mi motiválja az elkövetőket? Jelen tanulmány célja, hogy a kétségekívül számtalan biztonsági fenyegetés közül – így a teljesség nyilvánvaló igénye nélkül – ezt a problémakört kiemelje és elemezze.

Az elemzés alapja a Pakisztán területén kínai állampolgárok ellen az elmúlt tíz év során elkövetett, a pakisztáni sajtóban megjelent és hivatalos források által megerősített támadások összefoglaló listája, mely tartalmazza a merényletek idejét, helyét, módját és az elkövető csoport nevét.

A fenti adatok alapján négy motivációt különíthetünk el: haszonszerzés (emberrablások); ideológiai megfontolás; gazdasági elnyomás, kizsákmányolás és kulturális imperializmus elleni tiltakozás; valamint ismeretlen indokból elkövetett támadások. Az ideológiai okból és haszonszerzés céljából elkövetett támadások elsősorban dzsihadista csoportokhoz köthetők, míg az utóbbi, egzisztenciális félelem által motivált merényletek mögött szubnacionalista-szeparatista csoportok állnak. A következőkben a tanulmány a fent vázolt két támadási motivációt és az ezekhez kapcsolódó csoportokat mutatja be, illetve a tendenciák változását elemzi.

Pakisztán területén kínai állampolgárok ellen elkövetett támadások, 2007–2017

Dátum	Helyszín	Támadás módja	Sérültek/ halottak	Elkövető
2007. június 22.	Iszlámábád (Pandzsáb)	emberrablás	9	Lál Maszdzsid diákjai
2007. július 8.	Pesávár (KP)	lőfegyver	4	n. i.
2007. július 19.	Hub (Beludzsisztán)	robbantás	0	n. i.
2012. február 28.	Pesávár (KP)	lőfegyver	1	Tehrik-e Talibán Pakisztán (TTP)
2012. július 23.	Karacsi (Szindh)	robbantás	3	n. i.
2013. május 21.	Karacsi (Szindh)	robbantás	1	n. i.
2013. június 22.	Gilgit-Baltisztán	lőfegyver	3	TTP
2014. május 19.	D. I. Khán (KP)	emberrablás	1	TTP
2016. május 30.	Karacsi (Szindh)	robbantás	1	Szindhudés Forradalmi Párt (SFP)
2016. október 16.	Ormára (Beludzsisztán)	IED improvised explosive device	4	Beludzsisztán Forradalmi Hadsereg (BFoH)
2016. december 14.	Rohri (Szindh)	robbantás	2	n. i.
2017. május 24.	Kvetta (Beludzsisztán)	emberrablás	2	IS (Iszlám Állam)
2017. július 2.	Ghótkí (Szindh)	lőfegyver	1	n. i.
2017. július 10.	Karacsi (Szindh)	IED	2	Szindhudés Forradalmi Hadsereg (SFH)

A DZSIHÁDISTA CSOPORTOK ÁLTAL ELKÖVETETT MERÉNYLETEK

A fenti táblázat adatai alapján kitűnik, hogy 2016 előtt a kínai állampolgárok elleni támadások oroslánrészét a pakisztáni tálib mozgalom (TTP) követte el. Az ugyanebben az időszakban történt további merényletek elkövetőiről nincs információ, ám a módszerük (robbantás, öngyilkos merénylet, egyéneket célzó

támadások) tükrében egyes elemzők feltételezik, hogy ezek mögött is dzsihadista csoportok állnak (Syed, 2017). Ezekről azonban a támadás okait felvázoló deklaráció hiányában nehézkesen vonható le bármilyen megalapozott következtetés.

A támadások időbeli szórványos eloszlása azt sugallja, hogy a legtöbb eset izolált, vagyis nem bizonyított és nem is feltételezett közöttük közvetlen összefüggés. Egyetlen kivételt képez a 2007-es év, mikor néhány hónap leforgása alatt több merénylet is történt, és pakisztáni források szerint ezek közül két esemény összefüggésben állt egymással. 2007-ben Parvéz Musaraf pakisztáni elnök kemény fellépést kezdeményezett a hírhedt iszlámábádi Lál Maszdzsiddal szemben, a mecset imámja által hirdetett ideológiát követők radikális cselekményei miatt. Az egyik ilyen eset kilenc kínai állampolgár elrablása volt, melynek okaként a prostitúció gyanúját és a munkahelyükként szolgáló szalon muszlim értékrenddel összeegyeztethetetlennek tartott tevékenységét nevezték meg az elkövető Lál Maszdzsid *madraszájának* tanulóit. Bár az elrablók szabadon engedték a túszokat, az eset nagy sajtóvisszhangot keltett mind Kínában, mind Pakisztánban, és ezt a támadást követte Musaraf Lál Maszdzsiddal szembeni kemény fellépése, részben kínai ösztönzésre (bár a kínai beavatkozásra nincs bizonyíték, a témával foglalkozó elemzők valószínűnek tartják). A tálibokkal szimpatizáló militáns csoportok további, főként Észak-Vazirisztán területén elkövetett terrortámadásokkal reagáltak a tisztogató akcióra. Ezek közül mindössze egy követelt kínai halálos áldozatot: 2007 júniusában egy pesávári merényletben három kínai állampolgár vesztette életét, egy pedig súlyosan megsérült. Bár az elkövetőket nem azonosították, a pakisztáni hadsereg a Lál Maszdzsid elleni fellépéssel hozta összefüggésbe az esetet.

A támadások módszerét tekintve a löfegyveres, illetve robbantásos merényletek a leggyakoribbak, azonban a TTP emberrablásokért is felelősséget vállalt. Hagyományosan a TTP áll a legtöbb emberrablás mögött Pakisztánban – ez a támadási módszer mindig is része volt a pakisztáni tálib mozgalom eszköztárának, bár a csoport jellemzően főként európaiakat és amerikaiakat céloz (a TTP vállalta a felelősséget például Piotr Stańczak lengyel mérnök elrablásáért és kivégzéséért 2008-ban és egy svájci pár elrablásáért 2011-ben). Ezekben az esetekben a csoport célja rendszerint váltságdíj szerzése, illetve saját militánsaik szabadon engedése, ám 2014-ben a kínai állampolgárok elrablásának esetében a TTP csupán harcosainak szabadon engedését követelte, de nem kért váltságdíjat. Ebben tehát a TTP eltért az általános gyakorlattól.

A pakisztáni dzsihadista csoportok által elkövetett, kifejezetten külföldi állampolgárokat célzó támadások mögött a fent említett anyagi megfontolások mellett ideológiai motivációk is meghúzódnak. Ezen csoportok az iszlám vallással összeegyeztethetetlen értékeket szimbolizáló „nyugati” jelenlét elleni tiltakozásként támadnak külföldi és nem muszlim célpontokat, ám a rendelkezésre álló adatok alapján úgy tűnik, hogy a kínai állampolgárok ebből a szempontból nem számítanak kiemelt célpontnak. 2007 és 2017 között csupán a már említett iszlá-

mábádi eset mögött állt deklarált erkölcsi-ideológiai megfontolás. Ezen kívül az elmúlt évtized során egyetlen olyan támadás történt, ami mögött egyértelműen Kína-ellenes motiváció, vagyis a Hszincsiangban (Xinjiang) élő muszlimokkal való szolidaritás állt. Az egy kínai állampolgár halálát követelő, 2012-es pesávári löfegyveres támadás után az elkövető TTP szóvivője, Mohammad Afrídi „hszincsiangi muszlim testvéreink meggyilkolásáért Kína ellen elkövetett bosszúként” aposztrofálta az esetet. Afrídi hozzátette továbbá, hogy a TTP a jövőben is kínai állampolgárok elleni támadásokat fog véghezvinni, amennyiben Kína a továbbiakban is támogatja Iszlámábád kemény fellépését a militáns dzsihadista mozgalmak ellen (URL1). Bár 2012 óta nem történt hasonló okokból elkövetett támadás, a TTP hszincsiangi muszlimokkal való szolidaritása és ennek ideológiai háttere kiemelt figyelmet igényel.

Itt érdemes külön kitérni a Kína-ellenes ideológiára, mint biztonsági problémára, illetve az ujgur szeparatizmus és a Kelet-Turkesztáni Iszlám Mozgalom (KTIM) pakisztáni jelenlétére. A kínai fennhatóság alatt álló Hszincsiang tartomány etnikai ujgur muszlim lakosságának szeparatista csoportjai évtizedek óta aktívan küzdenek a terület elszakadásáért. Az ujgur szeparatista ideológia legjelentősebb képviselője a Kelet-Turkesztáni Iszlám Mozgalom nevű ernyőszervezet, melynek tagjai 2009-ben a kínai kormány Hszincsiang tartományra gyakorolt megszorító intézkedéseit és szigorú ujgurelles fellépését követően többek között a pakisztáni–afganisztáni határvidék egyes törzsi területein, főként Észak-Vazirisztánban találtak menedékre, valamint ideológiai és fegyveres támogatásra. A KTIM 1997-es megalakulása óta rendelkezik pakisztáni kapcsolatokkal, vezetői pakisztáni *madraszákban* tanultak, és a szervezet kötődése az al-Káidához bizonyított tény (Reed–Raschke, 2010, 77.; Xu et al., 2014). 2005-ben a KTIM akkori *amírja* (vezető), Abd al-Hakk Turkesztáni az al-Káida *súrájának* (tanács) tagja volt, pakisztáni források szerint Abdul Sakúr, a KTIM későbbi *amírja* pedig az al-Káida pakisztáni törzsi területeken fenntartott kiképzőtáborainak egyikét vezette (Potter, 2013, 75.). Az al-Káidával való kapcsolata és tagjainak a szervezetben játszott szerepe révén a KTIM tehát előkelő helyet szerzett a globális dzsihadista militáns csoportok között.

A KTIM rendszerint hangot ad Kína-ellenes ideológiájának, és kínai célpontok elleni támadásokra buzdít. Abd al-Hakk Turkesztáni egy 2009-ben kiadott nyilatkozatában az ujgurokkal való szolidaritásra és kínaiak ellen elkövetett támadásra szólított fel: „[A] kínaiak célponttá kell hogy váljanak mind az országban, mind pedig azon kívül. A nagykövetségeiket, konzulátusaikat, bázisaikat és gyűléseiket támadni kell, az embereiket és családjaikat le kell gyilkolni, hogy megválthassuk a Kelet-Turkesztánban fogvatartott testvéreinket. Az összes ilyen cselekedet segíti kelet-turkesztáni testvéreinket.” (idézi Fishman, 2011, 52.)

Turkesztáni üzenete meghallgatásra talált bizonyos radikális militáns csoportok – például az al-Káida – vezetőinél, akik szintén az ujgurokkal való szolidari-

tásra buzdítottak, bár nem uszítottak közvetlenül Kína és kínai célpontok elleni támadásra. (Ez alól kivételt képez Abú Jahja al-Libi, az al-Káidában 2012-es haláláig központi szerepet betöltő líbiai származású vezető, aki az ujgur népcsoportot Kína elleni fegyveres fellépésre buzdította.)

A KTIM nemzetközi jelenléte, kapcsolati hálója, külföldön elkövetett merényletei, valamint ideológiai befolyása tehát különösen aggasztó Kína számára. Egyes elemzők a globális dzsihadista csoportok Pakisztánon kívüli tevékenységét és ideológiai változásait is figyelembe véve arra mutatnak rá, hogy ezekben a csoportokban a Kína-ellenes ideológia átvétele csupán csak idő kérdése (Fishman, 2011). Ezt az előrejelzést Pakisztánban mind ez ideig egyetlen támadás – a már említett 2012-es pesávári merénylet – erősítette meg, bár megjegyzendő, hogy a KTIM pakisztáni ideológiai befolyásáról rendkívül kevés információ áll rendelkezésre. Összességében tehát a Pakisztán területén kínai állampolgárok ellen elkövetett támadások módja és az ezek nagy részét követő csend (vagyis a támadást magára vállaló csoport hiánya) arra engednek következtetni, hogy a Kína-ellenes ideológia Pakisztánban még nem vert gyökeret a helyi dzsihadista csoportok gondolkozásában. Ehhez azonban kétségekívül biztosíthatja a táptalajt a KTIM kiterjedt kapcsolatrendszere a térségben jelen lévő dzsihadista csoportokkal, továbbá az ideológiai fenyegetés komolyságát bizonyítja Iszlámábád radikális KTIM-ellenes kiállása is. Mammún Huszein volt pakisztáni elnök rendszerint Kína és Pakisztán közös ellenségeként utalt az KTIM-re, és Pakisztán harca a KTIM ellen nem ragad meg retorikai szinten: a KTIM két korábbi *amír*ját a pakisztáni haderő likvidálta (Rehman, 2014, 2.), továbbá a pakisztáni hadsereg Zarb-e Azb tisztogató hadműveletének (2014–2017) egyik kiemelt célja volt az KTIM Észak-Vazirisztánból való kiűzése. A hadsereg közleményei szerint az offenzíva során sikeresen megsemmisítették az ETIM pakisztáni jelenlétét, melyről a kínai fél is elismerően nyilatkozott (URL2). A dzsihadista csoportok által elkövetett kínai személyeket célzó támadások száma 2015 után kétségekívül csökkent – az elmúlt két év során csupán egyetlen merénylet történt, 2017 júniusában az IS helyi szervezete elrabolt, majd kivégezt két kínai nyelvtanárt Kvettában. A tendencia tehát javul, ám a pakisztáni hadsereg hadművelete és a merényletek számának csökkenése között egyelőre nincs egyértelműen bizonyított korreláció – ahogyan a fenti táblázat adatai rámutatnak, dzsihadista csoportok már 2014 során sem követtek el támadásokat.

SZEPARATISTA CSOPORTOK MOTIVÁCIÓI ÉS TÁMADÁSAI

A táblázat 2016 utáni adatai új tendencia felé mutatnak: ebben az időszakban a legtöbb, kínai állampolgárok elleni merényletet szindhi és beludzs szeparatista csoportok követték el. Ezek a támadások szoros összefüggésben állnak a bilaterális megállapodáson alapuló Kína–Pakisztán Gazdasági Folyosó (KPGF) nevű

fejlesztési megaprojekt 2015-ben megkezdett kivitelezési munkálataival, amit az alapvetően államellenes beludzs és szindhi szeparatista csoportok hevesen elleneznek. Ennek oka, hogy a szeparatista mozgalmak a pandzsábi befolyás kiterjesztéseként, kulturális imperializmusként, valamint gazdasági kizsákmányolásként értékelik az állami projekteket, így a KPGF-et is. Számos hasonló-ság figyelhető meg a beludzs és a szindhi nacionalista, illetve szeparatista csoportok Kínával és a KPGF-fel szembeni fellépése és a kínai jelenlét elleni érvei között: a Kína-ellenesség mindkét tartomány említett mozgalmainál abból fakad, hogy a szeparatista csoportok számára a KPGF a pakisztáni kormány által gyakorolt elnyomást és a „szindhi és beludzs nemzetek kulturális, gazdasági és földrajzi jelenlétére kirótt halálos ítéletet” szimbolizálja (URL3). A kínai állampolgárok ellen elkövetett támadások mögötti motiváció a beludzs és szindhi szeparatista csoportok esetében elsődlegesen tehát nem a Kína-ellenes ideológia, hanem a kínai gazdasági befolyás által jelentett egzisztenciális fenyegetés, illetve fontos még az Iszlámábádnak nyújtott kínai támogatás folyósításának megakadályozása.

A két tartomány közül a beludzs biztonsági helyzet jelent nagyobb kihívást a projektekre nézve. Beludzsisztán az eredeti tervek szerint főszerepet kapott volna a KPGF kivitelezésében, Gvadar stratégiai jelentőségét felismerve a pakisztáni vezetés Beludzsisztánt nevezte meg a KPGF jövőbeni fő nyertese-ként, valamint a Beludzsisztánon keresztülhaladó úgynevezett nyugati folyosó megépítése kapott prioritást a kivitelezési tervekben. Gyakorlatban azonban a 2015-ös tervektől radikálisan eltérő módon zajlanak a kivitelezési munkálatok: a megkezdett projektek túlnyomó többsége Pandzsáb tartományban koncentrálódik. Beludzsisztán alapvető biztonsági instabilitása egyrészt a már említett dzsihádisták csoportok jelenlétéből, másrészt pedig a tartomány marginalizált gazdasági, politikai és szociális helyzetéből és az erre válaszul jelentkező beludzs fegyveres ellenállásból fakad. A beludzs szeparatista csoportok radikális eszközökkel tiltakoznak mind az állami tevékenységek, mind pedig a kínai jelenlét ellen. A támadások kiemelt célpontjai hagyományosan az állam és a hadsereg infrastruktúrája és személyi állománya, valamint a külföldi befektetések. Ugyanezen szeparatista csoportok állnak a kínai infrastruktúra és személyek elleni merényletek mögött: a 2016-os kínai állampolgárokat célzó támadásért a Beludzs Forradalmi Hadsereg militánsai vállaltak felelősséget, Szindh tartományban pedig a Szindh Forradalmi Hadsereg (SFH) és a Szindhudés Forradalmi Párt (SFP) tagjai követtek el egy-egy merényletet. Utóbbit bizonyította például a 2016-ban Karacsiban egy kínai mérnök ellen elkövetett támadás után a helyszínen talált röpírat. Ebben az SFP magára vállalta a merényletet, és kifejtette Kínáról alkotott nézeteit – a párt ebben Kínát Pakisztán szövetségeseként definiálta, mely „koalíció aktívan kisémmizi és rabszolgasorsba taszítja Szindh-et”. Ebből az okból kifolyólag a párt a röpíratban Kína tudomására hozta, hogy

„minden Szindh-ellenes projektet ellenez, a Kína–Pakisztán Gazdasági Folyosót is beleértve” (Ali, 2016).

A szeparatista pártok által elkövetett kínai személyeket célzó támadások száma kifejezetten alacsony volt a fent említett biztonsági helyzetet javító intézkedések előtt is. Fontos azonban kiemelni, hogy a kínai állampolgárokat célzó támadás mint terminus nem összetévesztendő a KPGF ellen elkövetett merénylettekkel, hiszen utóbbiak nem csupán kínai állampolgárok, hanem a projekt számára kiemelten fontos infrastruktúra és a KPGF-en dolgozó személyek és fejlesztési területek ellen is intéznek támadásokat. Ezen merényletek száma Beludzsisztán és Szindh tartományokban jóval magasabb a kínai személyek ellen elkövetett támadásokénál. A szeparatista pártok tevékenysége által jelentett biztonsági kihívást felismerve a pakisztáni kormány jelentősen emelte a KPGF-en dolgozó kínai állampolgárok biztonságát garantáló fegyveres őrök számát. Ez a biztonsági intézkedés azonban nem vonatkozik azokra a kínai állampolgárságú személyekre, akik nem KPGF-projekteken dolgoznak, így a kormány eddigi intézkedései nem jelentenek megoldást az átfogó problémára.

KONKLÚZIÓ

A kínai állampolgárok ellen elkövetett merényletek száma az összes terrorcselekmény számához képest igen alacsony: a *Global Terrorism Database* adatai szerint 2007 és 2016 között összesen 11 332 terrorcselekmény történt Pakisztánban, ezek közül mindössze tizennégy irányult kínai állampolgárok ellen (URL4; jelen tanulmányban kizárólag nyilvános adatokkal dolgozom, így nem zárható ki annak a lehetősége, hogy a kínai állampolgárok ellen elkövetett merényletek valós száma magasabb, mint ami a sajtó által közölt adatokból leszűrhető). Ezek között csupán egy ideológiai okból elkövetett támadás volt, ám a Kína-ellenes fordulat bekövetkeztének lehetősége a nemzetközi hálózatlan rendelkező dzsihádisták csoportok gondolkodásában láthatóan nyugtalanítja mindkét érintett felet. Pakisztán legfőbb stratégiai partnere és befektetője Kína, így az ország nem engedheti meg a kínai állampolgárok elleni támadások számának növekedését. Emiatt a dzsihádisták csoportok – és kiemelten a KTIM – féken tartására történtek komoly kísérletek, mint például a fent említett Zarb-e Azb hadművelet.

A KPGF-projekt 2015-ös kezdete után új biztonsági kihívás jelent meg a beludzsi és szindh-i szeparatista csoportok Kína- és KPGF-ellenes megmozdulásával. A szeparatista csoportok által jelentett biztonsági fenyegetés csökkentésére szintén történtek és történnek kísérletek, mint például a biztonsági személyzet számának növelése, mely a KPGF-en dolgozó személyek elleni támadások kivitelezését kétségkívül nehezíti. A Pakisztán területén tartózkodó, nem KPGF-en

dolgozó kínai személyeknek azonban nem jár alanyi jogon fegyveres kíséret, így ezen személyek védelme továbbra sem megoldott. Továbbá, a biztonsági személyzet számának növelése csupán a „tünetet” kezeli, a fennálló problémát kétségkívül nem tudja megoldani. Így az államellenes ideológia erősödése és az ezzel szoros összefüggésben álló ellenérzések a kínai jelenléttel kapcsolatban valószínűsíthetően további támadásokhoz fognak vezetni Beludzsisztánban és Szindhben.

Kína növekvő pakisztáni jelenlétével párhuzamosan óhatatlanul növekszik tehát a biztonsági kockázat is, Kína pedig láthatóan tisztában van az állampolgárait fenyegető veszélyekkel. Ezt mutatja a nagykövetség által kiadott figyelmeztetés 2017 decemberében, ami a növekvő Kína-ellenes terrorfenyegetéstől tartva fokozott óvatosságra szólította fel a Pakisztánban élő kínai állampolgárokat (URL5). Emellett Peking folyamatos nyomást gyakorol Pakisztánra a biztonsági helyzet javításának érdekében, amit a pakisztáni kormány és hadsereg a kapacitásaihoz képest kétségkívül komolyan vesz. Az azonban továbbra is kétséges, hogy a pakisztáni vezetés képes-e kezelni a problémák gyökerét, vagyis egyrészt visszaszorítani a dzsihádisták szervezeteket, és stabilizálni az ezeknek menedéket nyújtó törzsi területeket, másrészt pedig megoldást találni Beludzsisztán (és Szindh) jobb integrálására és gazdasági helyzetének javítására, ezáltal pedig csökkenteni a separatista csoportok mozgásterét.

IRODALOM

- Ali, I. (2016): Chinese Citizen Targeted in Karachi Blast. *Dawn*, <http://www.dawn.com/news/1261600>
- Fishman, B. (2011): Al-Qaeda and the Rise of China: Jihadi Geopolitics in a Post-Hegemonic World. *The Washington Quarterly*, 34, 3, 47–62. https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/legacy_files/files/publication/twq11summerfishman.pdf
- Potter, P. B. K. (2013): Terrorism in China. Growing Threats with Global Implications. *Strategic Studies Quarterly*, 7, 4, 70–92. https://www.airuniversity.af.edu/Portals/10/SSQ/documents/Volume-07_Issue-4/2013winter-Potter.pdf
- Reed, J. T. – Raschke, D. (2010): *The ETIM: China's Islamic Militants and the Global Terrorist Threat*. Santa Barbara: Praeger
- Rehman, Z. U. (2014): ETIM's Presence in Pakistan and China's Growing Pressure. *Norwegian Peacebuilding Resource Centre*, <https://www.files.ethz.ch/isn/183175/381280b226170116bb-6f07dc969cb17d.pdf>
- Syed, J. (2017): *Terrorising the Belt and Road: A Critical Analysis of Security Threats to Chinese Nationals and Businesses in Pakistan*. (LUMS Working Paper: CPMI/2017/11/2). Lahore: Suleman Dawood School of Business, Lahore University of Management Sciences, https://cpmi.lums.edu.pk/sites/default/files/media-browser/cpec_security_paper_js_18nov17.pdf
- Xu, B. – Fletcher, H. – Bajoria, J. (2014): The East Turkestan Islamic Movement (ETIM). *Council on Foreign Relations*, <https://www.cfr.org/backgrounder/east-turkestan-islamic-movement-etim>

- URL1: *China Warns of Imminent Attacks by “Terrorists” in Pakistan*. (2017), <https://www.reuters.com/article/us-china-silkroad-pakistan/china-warns-of-imminent-attacks-by-terrorists-in-pakistan-idUSKBN1E216N>
- URL2: Press Release No PR-375/2015-ISPR. (2015), <https://ispr.gov.pk/press-release-detail.php?id=3121>
- URL3: Sayed’s 113th Birth Anniversary Observed: JSMM Announces Strike against CPEC. (2017), <http://industribune.net/news/sayeds-113th-birth-anniversary-observed-jsmm-announces-strike-cpec/2787>
- URL4: Global Terrorism Database. (2018), <https://bit.ly/2N0eC0F>
- URL5: Chinese Workers Feared Dead in Pakistan Bombing. (2007), http://www.chinadaily.com.cn/china/2007-07/19/content_5439706.htm